

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 15. detsember 2022
(OR. en)

EUCO 34/22

CO EUR 29
CONCL 7

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (15. detsember 2022) – Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

I. UKRAINA JA VENEMAA

1. Euroopa Ülemkogu kordab, et ta mõistab resoluutselt hukka Venemaa agressioonisõja Ukraina vastu.
2. Ülemkogu kinnitab taas liidu täielikku toetust Ukraina sõltumatusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning Ukraina võõrandamatule õigusele kaitsta end Venemaa agressiooni vastu.
3. Euroopa Liit on jätkuvalt pühendunud Ukrainale poliitilise ja sõjalise toetuse andmisele, eelkõige Euroopa rahutagamisrahastu ja ELi Ukrainat toetava sõjalise abi missiooni kaudu ning suurendades kahepoolse toetuse, eelkõige õhukaitsealase suutlikkuse ja demineerimisabi pakkumist.
4. Venemaa süstemaatilised raketilöögid Ukraina tsiviilelanike, tsiviilobjektide ning energia- ja muu taristu vastu, et põhjustada Ukraina rahvale veel enam kannatusi, on kuritegu, mis ei tohi jääda karistuseeta. See peab lõppema. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki rahvusvahelisi partnereid üles tegema sarnaseid üleskutseid ja kasutama sel eesmärgil oma mõjujõudu. Euroopa Ülemkogu kutsub Venemaad samuti üles viivitamata lõpetama tsiviilkasutuses tuumarajatiste ohutuse ja julgeoleku ohustamise ning rõhutab Euroopa Liidu täielikku toetust Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri tööle.

5. Euroopa Liit suurendab kiiresti humanitaar- ja elanikkonnakaitseabi, sealhulgas mitterahalise abi andmist Ukrainale ning abistab Ukrainat elutähtsa taristu taastamisel, et aidata Ukrainal talve üle elada. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu Euroopa Investeerimispanka üles tihedas koostöös komisjoni ja rahvusvaheliste finantsasutustega suurendama oma toetust Ukraina kõige pakilisemate taristuvajaduste rahuldamiseks. Samuti kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles tõhustama koostööd Euroopa tööstuse ja rahvusvaheliste partneritega, et tagada Ukraina püsiv varustatus esmatähtsa varustusega, nagu mobiilsed küttejaamad, elektrigeneraatorid, trafod, kõrgepinge- ja valgustusseadmed. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu 13. detsembril 2022 Pariisis toimunud Ukraina vastupanuvõimet ja ülesehitamist käsitleva konverentsi tulemusi.
6. Euroopa Liit säilitab ka oma toetuse põgenikele, nii Ukrainas kui ka väljaspool Ukrainat. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles tugevdama komisjoni toetusel erandolukorra plaanimist.
7. Euroopa Liit on jätkuvalt pühendunud sellele, et anda koos partneritega Ukrainale rahalist abi ning toetada riigi vastupanuvõimet ja pikaajalist ülesehitamist. Sellega seoses leppis Euroopa Liit kokku 2023. aastal Ukrainale 18 miljardi euro suuruse abi andmises. Euroopa Ülemkogu tervitab G7 kokkulepet luua asutustevaheline abi koordineerimise platvorm.

8. Euroopa Ülemkogu tervitab ja kutsub üles tegema täiendavaid jõupingutusi, mille eesmärk on tagada täielik vastutusele võtmine sõjakuritegude ja seoses Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga toime pandud muude raskeimate kuritegude eest, sealhulgas võimalused agressioonikuriteo eest vastutusele võtmise tagamiseks. Ülemkogu rõhutab liidu toetust Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuröri läbiviidavatele uurimistele. Euroopa Ülemkogu tegi samuti kokkuvõtte võimalustest kasutada külmutatud varasid Ukraina ülesehitamise toetamiseks ja reparatsioonide eesmärgil. Ülemkogu kutsub komisjoni, kõrget esindajat ja nõukogu üles jätkama seda tööd kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega, rõhutades et agressioonikuriteo eest vastutusele võtmine on mureküsimum kogu rahvusvahelise üldsuse jaoks.
9. Euroopa Ülemkogu kordab, et ta on valmis toetama Ukraina algatust õiglase rahu osas. Venemaa ei ole seni näidanud üles tegelikku valmisolekut õiglaseks ja püsivaks rahuks.
10. Euroopa Ülemkogu arutas, kuidas veelgi suurendada kollektiivset survet Venemaale, et ta lõpetaks oma agressioonisõja ja viiks oma väed Ukrainast välja. Ülemkogu tervitab Venemaa vastu suunatud ELi piiravate meetmete tugevdamist, sealhulgas ELi üheksanda piiravate meetmete paketi ja nafta rahvusvahelise hinnalae kaudu, tagades samal ajal võrdsed võimalused kogu maailmas. Euroopa Liit on valmis jätkama piiravate meetmete tugevdamist. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kuivõrd tähtis on tagada meetmete tõhus rakendamine ning vältida kõrvalehoidmist ja selle hõlbustamist. Ülemkogu kutsub uuesti kõiki riike üles ELi sanktsioonidega ühinema.
11. Euroopa Ülemkogu kordab, et ta mõistab hukka Venemaa agressioonisõja sõjalise toetamise Iraani ametivõimude poolt, mis peab lõppema. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu 12. detsembril 2022 vastu võetud ELi sanktsioone.
12. Euroopa Liit jätkab Moldova Vabariigile igakülgse asjakohase toetuse andmist Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja mitmesuguse mõjuga toimetulekuks, eelkõige seoses energiajulgeolekuga.

13. Ülemaailmse toiduga kindlustatuse parandamise kontekstis rõhutab Euroopa Ülemkogu samuti solidaarsuskoridoride tähtsust, kasutades täielikult ära nende potentsiaali, ning ÜRO Musta mere teraviljaalgatuse ja programmi „Teravili Ukrainast“ tähtsust, rõhutades vajadust jätkuvalt tagada põllumajandustoodete ja väetiste kättesaadavus ja taskukohasus.

II. ENERGEETIKA JA MAJANDUS

14. Euroopa Ülemkogu vaatas läbi 2022. aasta oktoobri järelduste rakendamisel tehtud edusammud.
15. Euroopa Ülemkogu tunneb heameelt edusammude üle ning kutsub nõukogu üles viima 19. detsembriks 2022 lõpule töö seoses ettepanekutega nõukogu määruse kohta, milles käsitletakse solidaarsuse suurendamist gaasiostude parema koordineerimise (eelkõige ELi energiaplatvormi kaudu), piiriülese gaasikaubanduse ning usaldusväärsete hinnavõrdlusaluste kehtestamise kaudu, nõukogu määruse kohta, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, ning nõukogu määruse kohta, millega luuakse turukorrektsioonimehhanism kodanike ja majanduse kaitsmiseks ülemäära kõrgete hindade eest.
16. Järgmiste hoidlate täitmise ja kütteperioodidega seoses rõhutab Euroopa Ülemkogu koordineerimise tugevdamise tähtsust. Eriti tuleks jätkata tööd järgmistel tegevussuundadel:
- a) gaasinõudluse koondamise ja ühisostude mehhanismi kiire kasutuselevõtmine ELi energiaplatvormi kaudu, samuti nende arutelude kiirendamine, mida peetakse usaldusväärsete partneritega tagamaks 2023/2024. aasta talvel gaasiga varustatus, pidades silmas pikaajaliste lepingute sõlmimist;
 - b) gaasihoidlate tõhus täitmine ning täitmistrajektoorie hoolikas jälgimine;
 - c) gaasinõudluse vähendamise eesmärkide hoolikas jälgimine;
 - d) erandolukorra plaanide varajane koostamine 2023/2024. aasta talveks.

17. Euroopa Ülemkogu kutsub üles viima kiiresti lõpule arutelud taastuvenergia direktiivi, energiatõhususe direktiivi ja hoonete energiatõhususe direktiivi üle.
18. Euroopa Ülemkogu kordab, et on tähtis suurendada investeeringuid innovatsiooni, taristusse ja ühendustesse, hoiustamisse, taastuvenergiasse ja energiatõhususe projektidesse, et järkjärgult kaotada liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütustest, kiirendada rohepööret ja tagada varustuskindlus.
19. Euroopa Ülemkogu jääb ootama, et komisjon esitaks 2023. aasta alguses ettepaneku ja mõjuhinna ELi elektrituru struktuurireformi kohta, sealhulgas gaasi hindade mõju kohta elektrihindadele, millega muudetakse ELi turg täielikult sobivaks dekarboniseeritud energiasüsteemi jaoks ja hõlbustatakse taastuvenergia kasutuselevõttu.
20. Euroopas valitsevate kõrgete energiahindade mõju silmas pidades toonitab Euroopa Ülemkogu, et on tähtis kaitsta Euroopa majanduslikku, tööstuslikku ja tehnoloogilist baasi ning säilitada võrdsed tingimused kogu maailmas. Eelkõige toonitab ülemkogu, et praeguses üleilmses kontekstis on tähtis, et Euroopal oleks ambitsioonikas tööstuspoliitika, mille abil muudetakse Euroopa majandus rohe- ja digipöördele kohaseks ja vähendatakse strateegilist sõltuvust, eeskätt kõige tundlikumates valdkondades, tagades samal ajal võrdsed tingimused. Sellega seoses tuleb Euroopa Ülemkogu meelde vajadust võtta koordineeritud viisil meetmeid, et suurendada Euroopa majanduse vastupanuvõimet ja üleilmset konkurentsivõimet, säilitades samal ajal ühtse turu terviklikkuse. Selleks ja kõrgete energiahindade mõjule reageerimiseks palub Euroopa Ülemkogu komisjonil viia 2023. aasta jaanuari lõpus läbi analüüs ja esitada ettepanekud, et võtta kasutusele kõik asjakohased riiklikud ja ELi tasandi vahendid ning parandada investeeringute raamtingimusi, sealhulgas ühtlustatud haldusmenetluste kaudu.

21. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et on tähtis tegevust põhjalikult koordineerida ja leida ühised Euroopa tasandi lahendused, kui see on asjakohane, ning kutsub nõukogu ja eurorühma üles jälgima tähelepanelikult majandusarengut ja veelgi tugevdama koordineerimist, et võtta otsusekindlaid ja kiireid poliitikameetmeid.
22. Lisaks lühiajalistele meetmetele peab Euroopa Ülemkogu arvesse võtma pikaajalisi väljakutseid, eelkõige majanduskasvu- ja innovatsioonilõhet Euroopa ja selle ülemaailmsete konkurentide vahel. Sellega seoses palub Euroopa Ülemkogu komisjonil esitada 2023. aasta alguses ELi tasandi strateegia konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamiseks.

III. JULGEOLEK JA KAITSE

23. Kooskõlas hiljutiste Euroopa Ülemkogu järeldustega ja varasemate otsustega võtab Euroopa Liit suurema vastutuse oma julgeoleku eest ja jätkab kaitsevaldkonnas strateegilist tegevussuunda ning suurendab oma iseseisva tegutsemise suutlikkust. Sellele aitab kaasa Euroopa kaitsesektori tööstusliku ja tehnoloogilise baasi tugevdamine.
24. Euroopa Ülemkogu rõhutab Atlandi-ülese sideme olulisust, nagu on kajastatud nii ELi strateegilises kompassis kui ka NATO strateegilises kontseptsioonis.
25. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte tööst, mida on tehtud ülemkogu varasemate järelduste, 10. ja 11. märtsil 2022 Versailles's esitatud suuniste ning strateegilise kompassi ja samuti ühisteatises „Kaitseinvesteeringute puudujääkide analüüs ja edasised sammud“ sisalduvate järelduste ja soovitude rakendamiseks. Seda tööd tuleb kiirendada. Sellega seoses Euroopa Ülemkogu:
 - a) kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles võtma kiiresti vastu ühishangete õigusakti abil Euroopa kaitsetööstust tugevdava vahendi (EDIRPA);

- b) kutsub komisjoni ja Euroopa Kaitseagentuuri üles suurendama käimasolevaid jõupingutusi vajaduste kindlakstegemiseks ning ühishangete hõlbustamiseks ja koordineerimiseks, eelkõige varude täiendamiseks, pidades eelkõige silmas Ukrainale antavat toetust;
- c) kutsub komisjoni üles esitama kiiresti ettepaneku Euroopa kaitseinvesteeringute programmi kohta, et suurendada Euroopa kaitsetehnoloogia ja -tööstuse sektori, sealhulgas VKEde suutlikkust ja vastupanuvõimet ning täita strateegilised lüngad ja vähendada tehnoloogilist ja tööstuslikku sõltuvust;
- d) kutsub üles veelgi kiirendama sõjaväelise liikuvuse taristu projektide, sealhulgas kaheksa kasutusega taristu projektide rakendamist;
- e) kordab pühendumust investeerida kõigi missioonide ja operatsioonide läbiviimiseks vajalikesse võimetes, sealhulgas kiirsuutlikkusesse, ning kutsub liikmesriike üles kasutama sel eesmärgil täielikult ära koostöövahendeid ja -raamistikke;
- f) kutsub üles investeerima strateegilistesse võimalditesse, nagu küberturvalisus ja kosmosepõhine ühendatus, ning elutähtsa taristu vastupidavusse;
- g) kutsub üles kehtestama tugeva ELi küberkaitsepoliitika, tuginedes komisjoni ja kõrge esindaja hiljutisele ühisteatisele;
- h) kutsub üles kiiresti rakendama ELi hübriidmeetmete kogumit, tugevdades sellega liidu suutlikkust võidelda tõhusalt hübriidohtude ja -kampaaniate vastu;
- i) kutsub üles tugevdama ÜJKP tsiviiltegevust, eesmärgiga võtta 2023. aasta maikuuks vastu uus ÜJKP tsiviiltegevuse kokkulepe.

26. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas, kui oluline on liidu pühendumus toetada oma partnereid julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas, eelkõige selliste vahendite kaudu nagu Euroopa rahutagamisrahastu ning ÜJKP missioonid ja operatsioonid. Korrates Euroopa rahutagamisrahastu üleilmset mõõdet, tervitab Euroopa Ülemkogu nõukogus saavutatud kokkulepet, mis tagab selle rahalise jätkusuutlikkuse.

IV. LÕUNANAABRUS

27. Euroopa Ülemkogu pidas strateegilise arutelu, kus käsitleti suhteid lõunapoolsete naaberriikidega.

V. ATLANDI-ÜLESED SUHTED

28. Euroopa Ülemkogu pidas strateegilise arutelu Atlandi-üleste suhete teemal.

VI. MUUD KÜSIMUSED

Horvaatia

29. Euroopa Ülemkogu tervitab Horvaatia ühinemist Schengeni alaga 1. jaanuaril 2023.

Bosnia ja Hertsegoviina

30. Euroopa Ülemkogu kiidab heaks nõukogu 13. detsembri 2022. aasta järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta, ning lepib kokku kandidaatriigi staatuse andmises Bosniale ja Hertsegoviinale.

Iraan

31. Tuletades meelde nõukogu 12. detsembri 2022. aasta järeldusi Iraani kohta mõistab Euroopa Ülemkogu karmilt hukka hiljutised Iraanis jätkuvate meelevalduste kontekstis määratud ja täide viidud surmanuhtluse otsused. Ülemkogu kutsub Iraani ametivõime üles sellise tegevuse kohe lõpetama ja hiljutised otsused viivitamata tühistama. Euroopa Liit on alati ja igas olukorras kindlalt vastu surmanuhtluse kasutamisele, millega eiratakse lubamatult inimväärikust ja isikupuutumast. Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset Iraani ametivõimudele peatada põhjendamatu jõu kasutamine rahumeelsete meelevaldajate, eelkõige naiste vastu.

*

*

*

Euroopa Ülemkogu tuletab meelde Euroopa Liidu otsusekindlust rakendada nii esimest kui ka teist sammast vastavalt 2021. aasta oktoobris kokkulepitule ning kutsub komisjoni üles jälgima mitmepoolse konventsiooni raames toimuvaid läbirääkimisi esimese samba üle ja vajadusel esitama 2023. aasta lõpuks ettepaneku, juhul kui esimese samba lahenduse suhtes kokkuleppele ei jõuta.